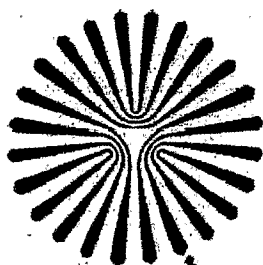

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه سям نور

دانشکده علوم

گروه آمار

عنوان پایان نامه

آماره ی یو و کاربردهای آن

برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

در رشته آمار ریاضی

مؤلف

صدیقه همتی

۱۳۸۹ / ۱ / ۲۸

استاد راهنما

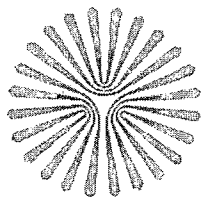
دکتر فرگس عباسی

ماه و سال انتشار

دی ماه ۱۳۸۷

کتابخانه مرکزی سям نور
تهمت پارک

۱۳۴۳۶۱

دانشگاه پیام نور

بسمه تعالی

تصویب پایان نامه

پایان نامه تحت عنوان:

آماره‌ی یو و کاربردهای آن

که توسط خانم صدیقه همتی در مرکز شیراز تهیه و به هیأت داوران ارائه گردیده است مورد تأیید

می‌باشد. تاریخ دفاع: ۱۳۸۷/۱۰/۱۰ نمره: ۱۸/۷۵ درجه ارزشیابی: عالی

امضاء

مرتبہ علمی

اعضای هیأت داوران

دانشیار

۱- استاد راهنما: سرکار خانم دکتر فرگس عباسی

استادیار

۲- استاد مشاور: سرکار خانم دکتر مینا توحیدی

استادیار

۳- استاد داور: جناب آقای دکتر عبدالرضا بازرگان لاری

استادیار

۴- نماینده تحصیلات تکمیلی: جناب آقای دکتر محمد بهرامی

تقدیم به پدر عزیزم

که اولین آموزگار زندگی‌ام است. او که دست‌هایش بوی تلاش و امید را می‌دهند و چشمانش امید را در دلم می‌نشانند و نور ایمانش همواره آرامش را برایم به ارمغان می‌آورد.

تقدیم به مادر صبورم

هم او که دریچه لطف و محبت را بر دیدگانم گشود و درس آزادگی و درست زیستن را به من آموخت. هم او که دریایی از صفاست و دستانش همیشه بوی بهار و جاودانگی را می‌دهند.

تقدیم به خواهر مهربانم

گل همیشه بهار زندگی‌ام. او که لبخندش سرشار از احساس و دلش پر از امید است.

تقدیم به برادران خوبم

دوستان عزیز زندگی‌ام، وجودشان برایم آرامش و نگاه مهربانشان سرشار از محبت است.

حمد و سپاس خداوندی را که گل ستایش از نسیم عنایت او بر چمن زبان می-
روید و مرغ نیایش به هوای رحمت بی‌نهایت او از آشیان دهان پر می‌گشاید و
از باغ لطف و رضایت او دانه امید می‌روید.

حمد خدایی که اول همه‌ی آثار هستی اوست و قبل از او اولی نبوده و آخر
است بی‌آن که پس از او آخری باشد، خدایی که دیده‌ی بندگان از دیدنش
قاصر و اندیشه و فهم وصف‌کنندگان از وصفش عاجز است. به دست قدرتش
آفریدگان را ایجاد کرد و آنان را بر اساس اراده‌ی خود صورت بخشید، آن‌گاه
همه را در راه اراده خود راهی نمود، و در مسیر محبت و عشق به خود
برانگیخت.

خداوندا همیشه یاور و پناه بندگان باش و راه درست و مسیر حق را به آنان
بنمای و دل‌هایشان را از نور ایمان به خود روشن کن. و تواضع و خدمت صادقانه
به خلق را به آنان بیاموز. **الهی آمین**

اینک که این رساله به انجام رسیده، ضمن سپاس‌گزاری از ایزد سبحان
از همه‌ی استادان و صاحب‌نظران ارجمند به ویژه استاد گرانقدر سرکار خانم
دکتر نرگس عباسی که با تعهد، خلوص نیت و دقت نظر فراوان هدایت و
راهنمایی این رساله را برعهده داشتند و تجربه سال‌ها تحقیق و تفحص علمی‌شان
را در اختیار اینجانب قرار دادند، صمیمانه قدردان و سپاس‌گزارم. سرافرازی،
تندرستی و توفیق روزافزون ایشان را از خداوند متعال خواستارم.

از سرکار خانم دکتر مینا توحیدی که مشاوره رساله اینجانب را
به عهده داشتند و از محضرشان علم آموخته‌ام، بی‌نهایت سپاس‌گزار و
ممنونم و عزت و عافیت ایشان را از خداوند منان خواهانم.

از جناب آقای دکتر بازرگان لاری که قبول زحمت فرموده و داوری این رساله را بر عهده گرفتند، قدردان و متشکرم.

از ناظر تحصیلات تکمیلی جناب آقای دکتر محمد بهرامی که نظارت جلسه‌ی دفاعیه را بر عهده گرفتند کمال تقدیر و تشکر را دارم. از کلیه اساتیدی که از محضرشان علم آموخته‌ام کمال تقدیر و تشکر را دارم.

همچنین از دوستان خوبم خانم‌ها: فاطمه مزارعی، سیده نسیم موسوی، مریم شبانه، فریبا گودرزی، مریم معشوری، فاطمه حبیبی، هدی کاظمی، عصمت ناهیدی، اسما عموزاده، الهه قربانی، محبوبه بحرینی، مریم مرادی‌نسب، ایمان مرزوقی، مهناز رستمی، آمنه ثابت، صفیه آتش‌روز، فرزانه افشار، مریم موحدی‌نیا، فاطمه قوتی، دلارا سیاهپوش آقایان ایمان حفیظی، ایمان بهارلو، محمود قزلباش، هدایت حقیقت، فاتحی و طباطبایی صمیمانه تشکر و قدردانی می‌کنم و عافیت و سرفرازیشان را از خداوند بزرگ خواهانم.

چکیده

در بحث برآوردیابی نقطه‌ای، توجه به برآوردگرهای نااریب با کمترین واریانس همواره بخش مهمی را تشکیل می‌دهد. با پیدایش نظریه‌ی آماره‌ی یو این ویژگی در برآوردگرهایی از نوع آماره‌ی یو دیده شد. در این پایان‌نامه به مطالعه‌ی گسترده‌ای از آماره‌های یو پرداخته و مباحثی از قبیل برآوردیابی گشتاورها، گشتاورهای مرکزی، کاربرد آن‌ها در تعیین آماره‌های آزمون، تعیین توزیع حدی را در حیطه‌ی تحقیق‌مان قرار می‌دهیم. این پایان‌نامه در چهار فصل تنظیم شده است. فصل اول حاوی مقدمات و مثال‌هایی از آماره‌های یو است. فصل دوم نگاهی متمرکز بر روی روابط بین آماره‌های یو و گشتاورهای نمونه‌ای داریم. در فصل سوم و چهارم با هدف تعیین توزیع حدی آماره‌های یو، محاسبات تعیین واریانس آماره‌های یو ارائه می‌گردد.

فهرست

۱	مقدمه
۳	فصل اول
۳	آماره های یو
۴	۱-۱ مقدمه
۴	۲-۱ آماره ی یو
۹	۳-۱ آماره های یو برای دو جامعه
۱۰	۴-۱ آزمون های مقایسه ی دو توزیع
۱۰	۱-۴-۱ مقایسه میانگین در حالت دو نمونه ای
۱۰	۲-۴-۱ آزمون دو نمونه ای من ویتنی و ویلکاکسون
۱۱	۲-۴-۲ یک روش متفاوت برای آزمون مقایسه ی دو توزیع
۱۲	۵-۱ کاربردهای آماره ی یو
۱۲	۱-۵-۱ آزمون رتبه ای نشانه ای ویلکاکسون
۱۳	۲-۵-۱ آزمون تقارن
۱۴	۶-۱ برآورد ضریب همبستگی
۱۶	۵-۱ برآورد ناریب با کمترین واریانس
۱۶	۱-۵-۱ برآوردگرهای ناریب
۱۷	۲-۵-۱ برآوردگر ناریب با کمترین واریانس
۲۰	فصل دوم
۲۰	آماره ی یو و گشتاورها
۲۱	۱-۲ مقدمه
۲۱	۲-۲ رابطه ی آماره ی یو و گشتاور مرکزی
۲۱	۱-۲-۲ حالت $r=2$
۲۲	۲-۲-۲ حالت $r=3$

۲۳.....	حالت $r = 4$ ۳-۲-۲
۲۴.....	۳-۲ برآورد μ_r^*
۲۵.....	۴-۲ رابطه ی حدی
۲۸.....	فصل سوم
۲۸.....	واریانس آماره ی یو
۲۹.....	۱-۳ مقدمه
۲۹.....	۲-۳ واریانس آماره ی یو در حالت یک نمونه ای
۳۳.....	۳-۳ محاسبه ی واریانس آماره ی در حالت دو نمونه ای
۳۵.....	فصل چهارم
۳۵.....	قضایای حدی
۳۶.....	۱-۴ مقدمه
۳۶.....	۱-۴ توزیع مجانبی در حالت یک نمونه ای
۴۱.....	۲-۴ توزیع مجانبی در حالت دو نمونه ای
۴۳.....	۳-۴ تباہیدگی
۴۷.....	۴-۴ واریانس آماره ی یو
۵۱.....	منابع
۵۴.....	پیوست
۶۱.....	واژه نامه
۶۶.....	چکیده انگلیسی

مقدمه

با شروع از یک برآورد گر ناریب که در آن از کمترین مشاهدات استفاده می-شود، آماره یو^۱ تشکیل می گردد. مبنای تئوری آماره یو اولین بار توسط هافدینگ^۲ در سال (۱۹۴۸) گسترش داده شد. شرح جزئیات موضوع کلی در دنکر^۳ (۱۹۸۵) و لی^۴ (۱۹۹۰) توضیح داده شده است. قابل توجه است که در فراسر^۵ (۱۹۵۷) فصل ۶ و (۱۹۵۲) و (۱۹۵۳) و سرفلینگ^۶ (۱۹۸۰) فصل ۵ و لهن^۷ (۱۹۹۹) فصل ۶ به تفصیل به این موضوع پرداخته شده است.

ویژگی های خاصی که در این گروه از برآورد گرها ظاهر می شود منجر به تغییر در معیارهای شناسایی توزیع ها، آماره های آزمون های پارامتری و ناپارامتری شده است. هدف اصلی که این پایان نامه دنبال می کند ارائه ی برآورد گرهایی به صورت فرمول هایی که قابلیت کاربرد به صورت مستقیم را دارند است. که مهمترین آن ها گشتاورهای مرکزی توزیع ها در نظر گرفته شده است. با یافتن فرمول های این گروه از برآورد گرها، توزیع حدی آن ها نیز قابلیت محاسبه را پیدا می کند. گروهی از خانواده ها که منجر به آماره های یویی که توزیع های تباهیده دارند مورد مطالعه قرار می گیرند.

این پایان نامه در چهار فصل تنظیم شده است. در فصل اول آماره یو در حالت یک نمونه ای و دو نمونه ای معرفی می شود و کاربردهای و مثال هایی از آماره های یو بیان می گردد. در فصل دوم نگاهی متمرکز بر روی روابط بین آماره های یو و گشتاورهای نمونه ای داریم. در این فصل گشتاور مرکزی مرتبه ی m را محاسبه و آماره یو مناسب برای آن ارائه شده است، سپس نشان داده ایم که در حالت حدی آماره های یویی برآورد گشتاورهای مرکزی به سمت گشتاورهای مرکزی نمونه ای میل می کنند. در فصل سوم

-
1. U-Statistics
 2. W.Hoeffding
 3. M.Denker
 4. A.J.Lee
 5. Fraser
 6. Scrfiling
 7. Lehman

واریانس آماره‌ی یو در حالت یک نمونه‌ای و دو نمونه‌ای ارائه شده است. در فصل چهارم با استفاده از مباحث مطرح شده در فصل سوم توزیع حدی آماره‌های یو ارائه می‌گردد.

فصل اول

آماره‌های یو

۱-۱ مقدمه

در این فصل ابتدا آماره‌ی یو را معرفی و برای آشنایی بیشتر مثال‌هایی ارائه می‌شود، سپس آماره‌های یو برای برآوردیابی پارامترهای دو جامعه مورد بررسی قرار می‌گیرد، در پایان فصل نیز کاربردهایی از آماره‌ی یو مطرح می‌گردد.

۲-۱ آماره‌ی یو

با شروع از یک برآوردگر نارایب که در آن از کمترین مشاهدات استفاده می‌شود، آماره‌ی یو تشکیل می‌گردد.

فرض کنید \mathcal{P} یک خانواده از اندازه‌ی احتمال بر روی یک فضای دلخواه قابل اندازه‌گیری باشد. تئوری کلی یک راه کار برای مسائل ناپارامتری ارائه می‌دهد. یعنی ما با خانواده‌ی خاصی روبرو نیستیم به عبارت دیگر \mathcal{P} از یک خانواده‌ی بزرگ توزیع‌ها گرفته می‌شود فقط ممکن است با این محدودیت که پیوسته باشند یا گشتاورها موجود باشد، مواجهه باشیم.

برای $P \in \mathcal{P}$ ، $\theta(P)$ را به عنوان تابعی حقیقی تعریف می‌کنیم لازم است بدانیم که این یک پارامتر قابل برآورد است. (گاهی اوقات پارامتر منظم نیز نامیده می‌شود). هالموس^۱ (۱۹۴۶) تعریف زیر را برای برآورد پذیری پارامتر $\theta(P)$ ارائه کرد.

1. Halmos

تعریف (۱)

$\theta(P)$ یک پارامتر برآورد پذیر نسبت به اندازه‌ی \mathcal{P} است، اگر به ازای حداقل m متغیر تصادفی مستقل و هم توزیع (مثلاً از توزیع $P \in \mathcal{P}$) تابع حقیقی اندازه پذیر $h(x_1, \dots, x_m)$ وجود داشته باشد به طوری که به ازای $P \in \mathcal{P}$

$$E(h(X_1, \dots, X_m)) = \theta(P) \quad (۱)$$

در تعریف فوق m درجه‌ی $\theta(P)$ معرفی می‌شود.

نکته‌ای که باید به آن توجه کنیم این است که در این جا تابع h ، یک تابع متقارن فرض می‌شود. در غیر این صورت اگر f یک برآوردگر نارایب نامتقارن برای $\theta(P)$ باشد، آنگاه متوسط f که برای همه‌ی جایگشت‌های متغیرها به کار برده شده محاسبه می‌گردد، آن را تبدیل به برآوردگری نارایب و متقارن می‌سازد.

$$h(x_1, \dots, x_m) = \frac{1}{m!} \sum_{\pi \in \Pi_m} f(x_{\pi_1}, \dots, x_{\pi_m}) \quad (۲)$$

در این جا Π_m مجموعه‌ای متشکل از کلیه‌ی جایگشت‌های m متغیر تصادفی در نظر گرفته شده و جمع بر روی Π_m برای همه‌ی جایگشت‌های موجود بسته می‌شود. پس بدون اینکه از کلیت مسئله کم شود h را متقارن فرض می‌کنیم، مگر در موارد خاص که ذکر خواهد شد.

در تعریف (۲) مفهوم هسته و آماره‌ی یو ارائه می‌شود.

تعریف (۲)

برای یک تابع حقیقی اندازه‌پذیر $h(x_1, \dots, x_m)$ و برای نمونه‌ی تصادفی X_1, \dots, X_n ($n \geq m$) از توزیع \mathcal{P} آماره‌ی یو با هسته‌ی h به صورت زیر تعریف می‌شود.

$$U_n = U_n(h) = \frac{(n-m)!}{n!} \sum_{P_{m,n}} h(X_{i_1}, \dots, X_{i_m}) \quad (۳)$$

در این جا جمع بر روی $P_{m,n}$ (مجموعه‌ی همه‌ی $\frac{(n-m)!}{n!}$ جایگشت بسته می‌شود) و (i_1, \dots, i_m) از $(1, 2, \dots, n)$ انتخاب می‌شود.

اگر هسته‌ی h متقارن باشد آماره‌ی یو به شکل زیر ساخته می‌شود

$$U_n = U_n(h) = \frac{1}{\binom{n}{m}} \sum_{C_{n,m}} h(X_{i_1}, \dots, X_{i_m}) \quad (۴)$$

در این جا جمع بر روی مجموعه‌ی $C_{n,m}$ (مجموعه‌ی همه‌ی ترکیبات m از n عدد صحیح) به طوری که $i_1 < i_2 < \dots < i_m$ از $(1, 2, \dots, n)$ انتخاب می‌شود. یکی از ویژگی‌های بارز آماره‌ی یو این است که در صورتی که $\theta(P) = E_p(h(X_1, \dots, X_m))$ برای همه $P \in \mathcal{P}$ وجود داشته باشد، آنگاه اگر \mathcal{P} به اندازه‌ی کافی بزرگ باشد U_n بهترین برآوردگر ناریب پارامتر $\theta(P)$ است لی (۱۹۹۰). برای همه‌ی توزیع‌های P اگر $\theta(P)$ برآوردپذیر باشد، آنگاه آماره‌های ترتیبی، یک آماره‌ی کافی و کامل برای $P \in \mathcal{P}$ است و با توجه به اینکه U_n یک تابع متقارن و ناریب از نمونه X_1, \dots, X_n می‌باشد پس تابعی از آماره‌های ترتیبی است. بنابراین با توجه به قضیه هادگیز^۱ - لهن بهترین برآورد مورد انتظار خواهد بود. به این معنی که هیچ برآورد ناریب دیگری بر پایه‌ی X_1, \dots, X_n برای $\theta(P)$ وجود ندارد به طوری که واریانس آن از واریانس U_n کوچکتر باشد. به عبارتی آماره‌های یو $UMVUE$ برای $\theta(P)$ هستند.

مثال ۱

فرض کنید \mathcal{P} مجموعه‌ی توزیع‌های حقیقی با میانگین متناهی باشد. میانگین

$$\mu = \mu(P) = \int x dP(x)$$

$$f(x_1) = x_1 \text{ یک برآورد ناریب برای میانگین است}$$

$$E(X_1) = \mu$$

پس $h(x_1) = x_1$ یک هسته برای میانگین تعریف می‌شود. بر طبق محاسبه‌ی آماره‌ی یو،

میانگین نمونه‌ای به صورت زیر حاصل می‌گردد.

$$U_n = \frac{1}{\binom{n}{1}} \sum_{i=1}^n X_i = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i = \bar{X}_n.$$

مثال ۲

\mathcal{P} مجموعه‌ی توزیع‌های حقیقی با گشتاور k ام متناهی است. گشتاور k ام

$$\mu_k = \int x^k dP(x)$$

یک پارامتر برآوردپذیر با درجه ۱ است زیرا $f(x_1) = x_1^k$ یک برآورد نارایب برای μ^k است.

$$E(X_1^k) = \mu_k$$

پس $h(x_1) = x_1^k$ یک هسته‌ی مقارن برای μ_k می‌باشد. بنابراین آماره‌ی یو به صورت زیر تشکیل می‌شود.

$$U_n = \frac{1}{\binom{n}{1}} \sum_{i=1}^n X_i^k = \frac{1}{n} \sum_{i=1}^n X_i^k.$$

مثال ۳

فرض کنید این بار $\theta(P) = \mu^2$ پارامتر مورد نظر باشد. $f(x_1, x_2) = x_1 x_2$ یک برآورد نارایب برای μ^2 است.

$$E(X_1 X_2) = \mu^2.$$

بنابراین $h(x_1, x_2) = x_1 x_2$ یک هسته‌ی مقارن با درجه‌ی ۲ برای μ^2 می‌باشد. آماره‌ی یو برابر است با

$$\begin{aligned} U_n &= \frac{1}{\binom{n}{2}} \sum_{i < j} X_i X_j \\ &= \frac{2}{n(n-1)} \sum_{i < j} X_i X_j \\ &= \frac{1}{n(n-1)} \left[\left(\sum_{i=1}^n X_i \right)^2 - \sum_{i=1}^n X_i^2 \right]. \end{aligned} \quad (5)$$

مثال ۴

اگر \mathcal{P} مجموعه‌ی همه‌ی توزیع‌های حقیقی با گشتاور مرتبه‌ی دوم متناهی باشد (گشتاور مرتبه‌ی دوم موجود باشد) سپس $\sigma^2 = \mu_2 - \mu_1^2$ نیز یک پارامتر برآوردپذیر با درجه‌ی ۲ است.

می‌توانیم μ_2 را با استفاده از X_1^2 برآورد کنیم و μ_1 را با استفاده از $X_1 X_2$ برآورد کنیم. پس $f(x_1, x_2) = x_1^2 - x_1 x_2$ یک برآورد نااریب برای σ^2 است

$$E(X_1^2 - X_1 X_2) = \sigma^2 \quad (۶)$$

همان‌طور که ملاحظه می‌شود هسته‌ی $f(x_1, x_2) = x_1^2 - x_1 x_2$ نسبت به شناسه‌های x_1 و x_2 متقارن نیست. با توجه به فرمول (۲) هسته‌ی متقارن به صورت زیر محاسبه می‌شود.

$$\begin{aligned} h(x_1, x_2) &= \frac{1}{2!} (f(x_1, x_2) + f(x_2, x_1)) \\ &= \frac{x_1^2 - 2x_1 x_2 + x_2^2}{2} \\ &= \frac{(x_1 - x_2)^2}{2} \end{aligned} \quad (۷)$$

و لذا آماره‌ی یو برابر است با

$$\begin{aligned} U_n &= \frac{1}{\binom{n}{2}} \sum_{i < j} \frac{(X_i - X_j)^2}{2} \\ &= \frac{2}{n(n-1)} \sum_{i < j} \frac{(X_i - X_j)^2}{2} \\ &= \frac{1}{n-1} \sum_{i=1}^n (X_i - \bar{X})^2 \\ &= S_x^2. \end{aligned} \quad (۸)$$

این یک برآورد نااریب برای واریانس جامعه است. می‌توان نشان داد که هر ترکیب خطی از پارامترهای برآوردپذیر نیز قابل برآورد است. بنابراین با جایگزینی آماره‌های یوی متناظر می‌توان آماره‌های یو برای همه‌ی گشتاورها و کومولنت‌ها تشکیل داد.

در تعریف آماره‌ی یو برای پارامتر قابل برآورد، هیچ محدودیتی بر روی بعد فضایی که توزیع روی آن ساخته می‌شود وجود ندارد. بنابراین به ازای هر $P \in \mathcal{P}$ می‌توان برای یک توزیع بر روی صفحه یا یک فضای d بعدی تعریف شده بر طبق مشاهدات، یک بردار پارامتری را در نظر گرفته، و در صورت داشتن ویژگی برآوردپذیری، آماره‌ی یو را برای آن تشکیل داد.

می‌توان از آماره‌ی یو برای برآورد کوواریانس و گشتاورهای مقاطع جزئی بالاتر استفاده کرد.

۳-۱ آماره‌های یو برای دو جامعه

کاربرد مهم آماره‌ی یو برای پارامترهایی است که از دو جامعه گرفته شده‌اند، این موضوع توسط لهن (۱۹۵۱) مورد بحث قرار گرفته است. اساس این نظریه برای حالت دو نمونه‌ای است که در این قسمت به توضیح آن می‌پردازیم. در این حالت \mathcal{P} یک خانواده از جفت اندازه‌ی احتمال (F, G) می‌باشد. توجه کنید که نمونه‌ی تصادفی X_1, \dots, X_n مستقل با توزیع $F(x)$ و Y_1, \dots, Y_m مستقل و دارای توزیع $G(y)$ هستند. فرض کنید تابع $h(x_1, \dots, x_m, y_1, \dots, y_m)$ هسته و \mathcal{P} مجموعه‌ی تمام جفت اندازه‌های احتمال باشد، به طوری که عبارت زیر

$$\theta = \theta(F, G) = E_{F, G} [h(X_1, \dots, X_m, Y_1, \dots, Y_m)] \quad (9)$$

متناهی باشد.

همانند بخش ۱-۲، بدون اینکه از کلیت مسئله کم شود فرض می‌کنیم که h تحت فرض استقلال جایگشت‌های x_1, \dots, x_m و y_1, \dots, y_m متقارن است. منظور از استقلال آن است که اندیس‌های x و y به طور جداگانه تغییر می‌کنند. در این حالت درجه‌ی پارامتر به صورت (m_1, m_2) نشان داده می‌شود.

پس از تعریف هسته و درجه‌ی پارامتر، حال آماره‌ی یو را در حالت دو نمونه‌ای

تعریف می‌کنیم

$$U_{n, m} = U(h) = \frac{1}{\binom{n}{m_1} \binom{n}{m_2}} \sum h(X_{i_1}, \dots, X_{i_{m_1}}, Y_{j_1}, \dots, Y_{j_{m_2}}) \quad (10)$$

به طوری که جمع بر روی کلیه حالات که تعداد آن $\binom{n_1}{m_1} \binom{n_2}{m_2}$ است، بسته می‌شود به طوری که $1 \leq i_1 \leq i_2 \leq \dots \leq i_{m_1} \leq n_1$ و $1 \leq j_1 \leq j_2 \leq \dots \leq j_{m_2} \leq n_2$. همانند قبل آماره-ی یو یک برآورد نااریب برای پارامتر θ است.

۴-۱ آزمون‌های مقایسه‌ی دو توزیع

در مبحث آزمون سازی، آزمون‌های مقایسه‌ی دو توزیع بر پایه‌ی آماره‌ی یو وجود دارد که فرض صفر آن تساوی دو توزیع می‌باشد، $H_0: F = G$. آماره‌ی آزمون با تغییر شرایط و اطلاعات توزیع‌های مطرح شده در فرضیه، تغییر می‌یابد. در زیر به بررسی حالت‌های مختلف می‌پردازیم.

۴-۱-۱ مقایسه میانگین‌ها در حالت دو نمونه‌ای

فرض کنید F و G توابع توزیع پیوسته با واریانس متناهی باشند. $\theta = E(X) - E(Y)$ یک پارامتر برآورد پذیر با درجه‌ی $(1, 1) = (m_1, m_2)$ است که هسته‌ی آن $h(x_1, y_1) = x_1 - y_1$ می‌باشد. با توجه به تعریف، آماره‌ی یو به صورت زیر ساخته می‌شود

$$U_{n_1, n_2} = \frac{1}{n_1 n_2} \sum_{i=1}^{n_1} \sum_{j=1}^{n_2} (X_i - Y_j) = \bar{X}_{n_1} - \bar{Y}_{n_2} \quad (11)$$

۴-۱-۲ آزمون دو نمونه‌ای من ویتنی^۱ و ویلکاکسون^۲

با توجه به تعریف آزمون دو نمونه‌ای من ویتنی (۱۹۴۷) و ویلکاکسون (۱۹۴۵) این آزمون بر پایه‌ی آماره‌ی یو به صورت زیر در نظر گرفته می‌شود. فرض کنید F و G توابع توزیع پیوسته باشند. $\theta = P(Y < X)$ یک پارامتر برآورد پذیر با درجه‌ی $(1, 1) = (m_1, m_2)$ است که هسته‌ی آن $h(x, y) = I(y < x)$ می‌باشد. با توجه به تعریف، آماره‌ی یو به صورت زیر ساخته می‌شود

1. Mann-Whitney
2. Wilcoxon

$$U_{n_1, n_2} = \frac{1}{n_1 n_2} \sum_{i=1}^{n_1} \sum_{j=1}^{n_2} h(X_i, Y_j) = \frac{W}{n_1 n_2} \quad (12)$$

به طوری که W تعداد جفت‌های (X_i, Y_j) می‌باشد که در آن‌ها $X_i > Y_j$ است. تحت فرض صفر $F = G$ ، $\theta = \frac{1}{2}$ می‌باشد. لازم به ذکر است که از آماره‌ی U_{n_1, n_2} فقط زمانی می‌توان استفاده کرد که فرض مقابل آزمون $P_{(F, G)}(X > Y) \neq \frac{1}{2}$ باشد.

۲-۴-۲ یک روش متفاوت برای آزمون مقایسه‌ی دو توزیع

فرض کنید F و G توابع توزیع پیوسته هستند آنگاه:

$$\theta = P(X_1 < Y, X_2 < Y) + P(Y_1 < X, Y_2 < X)$$

یک پارامتر برآوردپذیر با هسته‌ی

$$h(x_1, x_2, y_1, y_2) = I(x_1 < y_1, x_2 < y_1) + I(y_1 < x_1, y_2 < x_1)$$

تعریف می‌شود. هسته‌ی متقارن شده شامل چهار جمله می‌شود،

$$h^*(x_1, x_2, y_1, y_2) = I(x_1 < y_1, x_2 < y_1) + I(y_1 < x_1, y_2 < x_1) \\ + I(x_1 < y_2, x_2 < y_2) + I(y_1 < x_2, y_2 < x_2),$$

امید ریاضی آن برابر است با:

$$\theta = P(X_1 < Y, X_2 < Y) + P(Y_1 < X, Y_2 < X) \\ = \frac{2}{3} + \frac{1}{2} \int (F(x) - G(y))^2 d(F(x) + G(y)) \quad (13)$$

(اثبات برابری (۱۳) در ضمیمه‌ی الف آمده است.)

آماره‌ی یو به صورت زیر ساخته می‌شود

$$U_{n_1, n_2} = \frac{1}{\binom{n_1}{2} \binom{n_2}{2}} \sum_{i=1}^{n_1} \sum_{j=1}^{n_2} h^*(X_i, X_i, Y_j, Y_j)$$

در این جا فرض $F = G$ معادل با $\theta = \frac{2}{3}$ است. در این آزمون فرض H_0 را رد می‌شود، اگر آماره‌ی یو خیلی بزرگ باشد.